

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1291

Vragen van het lid **De Wit** (SP) aan de minister van Justitie over *de mening van Statewatch over de VS, de Europese Unie en criminaliteit*. (Ingezonden 27 maart 2002)

1
Kunt u de juistheid van de mening van o.a. de Britse non gouvernementele organisatie Statewatch bevestigen dat de VS steeds meer bepalen hoe de Europese Unie de criminaliteit moet aanpakken?¹

2
Klopt het dat de VS in de achterliggende maanden in veelal geheime bijeenkomsten met vertegenwoordigers van de EU hebben getracht te komen tot een zogeheten «Transatlantische as» van de politie en justitie? Zo ja, was u daarvan op de hoogte? Wat is uw mening daarover? Wilt u de Kamer hierover nadere details verstrekken?

3
Ligt aan deze geheime onderhandelingen een brief van de president van de VS van 16 oktober 2001 aan de heer Prodi ten grondslag waarin de heer Bush aangeeft op welke gebieden de Europese Unie met de VS moet samenwerken? Kan de Kamer een afschrift van die brief ontvangen?

4
Deelt u de mening van de door Statewatch ten tonele gevoerde jurist

Steven Peers die beweert dat de Europese Commissie in een werkdocument van december 2001 «een flagrante onverschilligheid voor de mensenrechten aan de dag legt»?¹

5
Wat vindt u in dit verband van de opvatting van de Europese Unie in bedoeld werkdocument, dat bescherming tegen marteling en onmenselijke behandeling in gevangenschap nu nog weliswaar een absoluut te respecteren mensenrecht is maar dat het op termijn mogelijk is dat Europese rechters een andere afweging maken «om de rechten van het individu in evenwicht te brengen met de veiligheid van de staat»? Gaat u namens de Nederlandse regering stelling nemen tegen deze opvattingen van de Europese Commissie? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, om welke reden niet?

¹ De Volkskrant, 22 maart jl.

Antwoord

Antwoord van minister **Korthals** (Justitie). (Ontvangen 19 juni 2002), zie ook Aanhangsel Handelingen nr. 1056, vergaderjaar 2001–2002

1
Nee. In diverse verbanden – o.a. in VN-verband, EU-verband, Raad van Europa-verband en op bilateraal niveau – wordt er op het terrein van de bestrijding van de criminaliteit met

de VS samengewerkt. Na de aanslagen van 11 september 2001 in de VS, is deze samenwerking geïntensiveerd. Zo is tijdens de buitengewone zitting van de JBZ-Raad van 20 september 2001 vastgesteld dat: «de Unie de totstandkoming van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid moet bespoedigen en de samenwerking met haar partners, met name de Verenigde Staten, moet opvoeren.» Deze lijn is door de Europese Raad op 21 september 2002 bekrachtigd. In dat kader heeft Pro-Eurojust aan de VS informatie verschaft. Deze organisatie is in maart 2001 opgericht om de coördinatie van opsporingen en vervolgingen tussen de bevoegde instanties in de lidstaten van de EU te stimuleren en verbeteren. In Pro-Eurojust (inmiddels Eurojust) heeft elke lidstaat van de EU een vertegenwoordiger van het OM of equivalente organisatie afgevaardigd. Bij de informatieverschaffing van Eurojust aan de VS is nadrukkelijk aangegeven dat deze plaats vindt op basis van het wederkerigheidsbeginsel. Dit beginsel houdt in dat er – in casu wat de informatieverstrekking betreft – geen sprake kan zijn van een eenrichtingsverkeer. In december 2001 kwam er vervolgens een overeenkomst betreffende de samenwerking tussen Europol–VS tot stand.

De directeur van Europol kreeg het mandaat om onderhandelingen te voeren over uitwisseling van persoonsgegevens. De informatieverstrekking in individuele zaken vond en vindt zoals gebruikelijk plaats in overeenstemming met de verschillende bilaterale rechtshulpverdragen tussen de Lid-Staten van de EU en de VS.

2

Zoals in het kader van het gemeen overleg ter voorbereiding van JBZ-Raden gebruikelijk is, is de Kamer op de hoogte gehouden van besprekingen in het kader van de EU over een onderhandelingsmandaat voor een overeenkomst inzake uitlevering en de wederzijdse rechtshulp in strafzaken. De Raad heeft in zijn vergadering op 25 en 26 april dat mandaat vastgesteld (zie o.a. Kamerstukken 23 490, nrs. 235, 232). Voorafgaand aan deze intra-EU besprekingen heeft uiteraard overleg plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de EU en van de Verenigde Staten met het oog op de inventarisatie van de aan beide zijde bestaande wensen op de genoemde terreinen. Dat overleg was weliswaar niet openbaar, maar droeg geenszins het karakter van geheim overleg. Van overleg als in vraag 2 bedoeld ben ik niet op de hoogte.

3

Volgens informatie van het ministerie van Buitenlandse Zaken betreft de brief van President Bush aan de heer Prodi en de heer Verhofstadt, een reactie op een verzoek van laatstgenoemde om aan te geven wat de EU zou kunnen doen om de VS na de aanslagen op 11 september 2001 te helpen. De brief bevat een lijst met voorstellen met door de VS geïdentificeerde gebieden van mogelijke samenwerking tussen de EU en de VS. Deze voorstellen betreffen een breed scala van onderwerpen in het kader van terrorismebestrijding, van bestrijding van de financiering van terrorisme en de samenwerking met Europol en Eurojust tot luchtvaartveiligheid. Enkele voorstellen voor samenwerking komen overeen met de door de EU tijdens de buitengewone zitting van de JBZ-Raad van 20 september 2001 geïdentificeerde samenwerkingsmogelijkheden en zijn reeds gerealiseerd (zie beantwoording van vraag 1).

4 en 5

Mij is niet duidelijk op welk werkdocument wordt gedoeld en ik kan daarom niet op de inhoud van dit document reageren. Voor wat betreft de opvatting zoals thans in vraag 5 is weergegeven, geldt dat het verbod op marteling onvoorwaardelijk is en niet met een beroep op de veiligheid van de staat ter discussie kan worden gesteld. In artikel 2 lid 2 van de Convention Against Torture is dit als volgt geformuleerd: «No exceptional circumstances whatsoever, whether a state of war or a threat of war, internal political instability or any other public emergency, may be invoked as a justification of torture».